

KONKURS NA OPRACOWANIE KONCEPCJI ARCHITEKTONICZNO-URBANISTYCZNEJ PAWILONU CENTRUM EDUKACJI ARTYSTYCZNEJ PRZY ULICY GEN. J. HALLERA W RYBNIKU

3 NAGRODA

Autorzy:

Grzegorz Kaczor, Tomasz Michalak, Aleksandra Nowicka, Marta Bogusz, Tomasz Łopacki

1. GŁÓWNE ZAŁOŻENIE PROJEKTOWE

Pawilon Centrum Edukacji Artystycznej wraz ze swoim najbliższym otoczeniem zaprojektowany został tak, aby w możliwie najlepszy i najwszechstronniejszy sposób eksponować prace rzeźbiarskie. Ukształtowane w różnorodny sposób przestrzenie publiczne i skromna bryła pawilonu mają stanowić jedynie tło i oprawę dla sztuki.

2. OPIS ZAGOSPODAROWANIA TERENU

Budynek C.E.A. usytuowany został w północnej części działki, w miejscu które nie narusza żadnego z pieszych potąceń wytworzonych między ważnymi punktami na mapie miasta: targowiskiem, sądem, rynkiem, kościołami i galeriami handlowymi. Między pawilonem, a ul. Generała J. Hallera zaprojektowano reprezentacyjny miejski plac z kamienną nawierzchnią o regularnym geometrycznym wzorze. Na osi prowadzącej do głównego wejścia przewiduje się lokalizację monumentu. Przez stulecia taka lokalizacja idealnie nadawałaby się na tryumfalny pomnik przedstawiający władcę na koniu. W XXI wieku ciężar wyboru tematu spocząć powinien kimś innym, niż na podpowiadających to rozwiązania architektach.

Wzdłuż zachodniej granicy wejściowego placu zaprojektowano płytka prostokątną sadzawkę ze stopniami schodzącymi do jej brzegu. Lustro wody, odbijające stojące nad nim przedmioty, ma być kolejnym sposobem na prezentację rzeźb. Dzięki temu oglądający je zyskają nowy lub odmienny punkt widzenia. Gładka powierzchnia lub falująca, mieniąca się w słońcu lub niespokojna od kropel padającego deszczu będą zmieniać ich odbiór wraz ze zmieniającymi się porami roku czy stanem pogody. Same kręgi na wodzie stać się mogą formą sztuki, czego dowodzą zjawiskowe „Nenufary” prezentowane w Fundacji Beyeler pod Bazyleą.

Proponuje się aby jednolita nawierzchnia placu objęta swoim zasięgiem również działkę 4646/21. Stojący na niej zabytkowy budynek stanie się dzięki temu częścią całego założenia. Właściwym będzie rozszerzenie istniejących w budynku funkcji gastronomicznych i „wyprowadzenie” ich w przestrzeń placu. Od południa stworzony zostanie zielony skwer. Rosnące obecnie drzewa staną się naturalną oprawą dla eksponowanych rzeźb, prowokującą do pokazania kontrastu między naturą, a dziełem ludzkich rąk. Lub wręcz przeciwnie do pokazania, że wszystko na tym świecie powinno stanowić jedność. Wyróżniona posadzką zostanie strefa wejściowa budynku, a na przecięciu osi wyznaczonej przez ganek i pieszy ciąg projektowany między budynkami, które stanąć mają nad Nacyną, proponuje się lokalizację pomnika lub monumentu.

Północno-wschodnia część terenu zaprojektowana została jako swoista miejska „żwirowa pułapka”. To przestrzeń między wschodnią fasadą pawilonu C.E.A. a wysokim geometrycznym żywoptotem, stworzona do kontemplacji, spokojnego spacerowania między rzeźbami, pomnikami, instalacjami, rzucanymi przez nie cieniami, wśród świstów i szmerów, które budzi w nich wiatr. Żwirowa posadzka/nawierzchnia będzie mieć zmienny rysunek, łatwo ulegający przekształceniom i metamorfozom, noszący zapis chwili. Formowanie tego ogrodu nigdy nie powinno być uznane za ukończone, stałe. Stojące tam rzeźby mogą zmieniać swoje miejsce, eksponaty mogą pojawiać się i znikać, żwirowa nawierzchnia powinna nosić ślady kroków, zabaw dzieci, zabaw dorosłych.

Przestrzeń wokół Pawilonu Centrum Edukacji Artystycznej została zaprojektowana jako otwarta, nie narzucająca kierunków ani nie naruszająca istniejących powiązań przestrzennych i układu komunikacji pieszej. Swobodny ruch zwiedzających, jak i ten ukierunkowany, zajętych swoimi sprawami mieszkańców Rybnika, będzie bezkonfliktowo mieszał się w tym miejscu, włączając je niezauważalnie w gęstniejącą miejską tkankę.

3. ZAŁOŻENIA PROJEKTOWE PAWILON CENTRUM EDUKACJI ARTYSTYCZNEJ

Budynek całkowicie podporządkowany został swojemu przeznaczeniu i eksponowanej w jego wnętrzach sztuce. Pełni potrójną rolę: funkcjonalnej maszyny wystawowo – edukacyjnej, tła oraz nośnika pamięci o miejscu, ludziach i czasie. W żadnej z tych ról nie konkuruje z eksponatami, z pokorą wypełniając przeznaczone mu zadanie drugiego lub trzeciego planu. Prosta bryła budynku ma zróżnicowaną, zgodną z przeznaczeniem pomieszczeń, wysokość.

Wejście główne do budynku zlokalizowano od strony południowej. Zaakcentowane jest przez delikatne podcięcie elewacji obłożone cegłą.

4. UKŁAD FUNKCJONALNY PAWILONU CENTRUM EDUKACJI ARTYSTYCZNEJ

Układ budynku opiera się o prosty korytarz biegnący przez całą jego długość. Wzdłuż korytarza, za składaną ścianą zlokalizowane są dwie sale wystawowe ekspozycji stałej i zmiennej. Doświetlone są rozproszonym górnym światłem płynącym z czterech podłużnych świetlików. Zewnętrzna ściana sal wystawowych ma przeszklenia w poziomie terenu, przestonięte pełnymi ruchomymi wrotami, które można otwierać lub częściowo uchylać. Pozwalają one na kontakt z zewnętrzną przestrzenią ekspozycyjną. Otwarcie wybranych wrót umożliwia kadrowanie widoków i kierowanie uwagi zwiedzających na eksponaty zlokalizowane na zewnątrz pawilonu.

Świetliki przechodzą również nad korytarzem, rozjaśniając jego wnętrza i tworząc zróżnicowaną grę światła i cienia. Po złożeniu ścian sal wystawowych powstać może wspólna otwarta przestrzeń, a mobilność przegród ułatwiać będzie montaż ekspozycji.

W niższej części budynku zlokalizowane zostały sale: wykładowa i edukacyjna, przylegające do nich foyer z kasą i informacją oraz część administracyjna. W głębi budynku zlokalizowano pomieszczenia magazynowe, techniczne oraz toalety. Korytarz zamknięty jest wysokimi technicznymi drzwiami, które wychodzą na rampę rozładunkową.

Prosta geometryczna bryła Centrum Edukacji Artystycznej jest biała. Przy zamkniętych wrotach/okiennicach w salach wystawowych jest monolitem. Dzięki temu staje się idealnym tłem, architektonicznym odpowiednikiem czysty.

Jedynie fragmenty ścian wewnętrznych korytarza, na których wspierają się świetliki, oraz ściany zewnętrznych dziedzińców zlokalizowanych od strony zachodniej są wykonane z cegły. Materiał ten, według projektantów, powinien pochodzić z rozbiórki. Dwa budynki stojące obecnie przy ul. Hallera, wg materiałów źródłowych, nie nadają się do remontu i zostaną przeznaczone do wyburzenia. Jednak cegła, z której zostały zbudowane, powinna zostać powtórnie użyta. Wykorzystanie jej jako substancji nowego budynku zwiąże przeszłość z teraźniejszością. Będzie zapisem tego, co już nie istnieje, zachowanym w nowym obiekcie, swoistym architektonicznym palimpsestem.

5. PROPONOWANE ROZWIĄZANIA TECHNICZNO – MATERIAŁOWE, KONSTRUKCYJNE TECHNOLOGICZNE ORAZ INSTALACYJNE

Projektowany budynek ma konstrukcję mieszaną, zróżnicowaną ze względu na przeznaczenie pomieszczeń. Całość parterowego obiektu osadzona jest na żelbetowym fundamentowym ruszcie, umożliwiającego wykonanie racjonalnego ekonomicznie palowania, w przypadku wystąpienia takiej konieczności ze względu na warunki gruntowe. Niższa część ma żelbetowe stropy i poprzeczne ściany z elementów silikatowych, które zapewniają racjonalność rozwiązań statycznych i bardzo dobre parametry akustyczne.

Konstrukcja świetlików wykonana będzie z kratownic z drewna klejonego, wspartych na słupach z drewna klejonego i częściowo na ścianach murowanych z cegły pozyskanej z rozbiórek. Jest to rozwiązanie uzasadnione względami ekonomicznymi, jak również możliwością powtórnego użycia zastosowanych materiałów. Ściany zewnętrzne części ekspozycyjnej projektuje się jako prefabrykowane systemowe ściany szkieletowe, o parametrach termicznych spełniających zapisy Warunków Technicznych obowiązujące po roku 2021. Szkieletowy układ konstrukcji wypełniony elementami ściennymi pozwoli na znaczące skrócenie czasu realizacji inwestycji i obniżenie jej ogólnych kosztów.

Budynek zasilany będzie w ciepło za pomocą efektywnego systemu pomp ciepła. Do pawilonu doprowadzone zostaną przyłącza wodociągowe, kanalizacji sanitarnej, elektroenergetyczne i teleinformatyczne. Woda deszczowa zbierana z dachów zostanie wykorzystana do sputkiwania ogólnodostępnych toalet (tzw. szara woda). W budynku przewiduje się wykorzystanie systemów wentylacji mechanicznej z klimatyzacją wybranych pomieszczeń. Przewiduje się wykonanie oświetlenia zewnętrznego i wewnętrznego z wykorzystaniem opraw led.

Ze względu na planowane sąsiedztwo, budynki mieszkalno-usługowe zlokalizowane nad brzegiem Nacyny, dachy pawilonu planuje się wykonać w technologii dachów zielonych. To rozwiązanie zapewni odpowiedni komfort cieplny budynku, pozwoli na zwiększenie powierzchni terenów biologicznie czynnych, a w dalszej perspektywie podniesie komfort mieszkańców przyległych inwestycji.